

Opinia

dotycząca wniosku Rady Wydziału Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji

Uniwersytetu Zielonogórskiego

w sprawie nadania profesorowi dr inż. Henrykowi Józefowi Tuni

tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Zielonogórskiego

Podstawą, a także uzasadnieniem wniosku o nadanie tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Zielonogórskiego są osiągnięcia i zasługi prof. Henryka Tuni dla rozwoju elektrotechniki, a w szczególności energoelektroniki w kraju i na świecie.

Biorąc pod uwagę liczbę i renomę jednostek naukowych, z którymi aktywnie współpracował prof. Henryk Tunia, a tym samym w pewnym stopniu przyczynił się do rozwoju w nich elektrotechniki, począwszy od: Politechniki Warszawskiej, Instytutu Elektrotechniki w Międzylesiu, Politechniki Świętokrzyskiej przez Politechnikę Śląską, Akademię Górniczo-Hutniczą, Politechnikę Gdańską, Politechnikę Poznańską, Politechnikę Rzeszowską po Uniwersytet Zielonogórski., jako pracownik Politechniki Białostockiej czuję się wyróżniony możliwością opiniowania tego wniosku.

Odnosząc się do załączonych do wniosku materiałów oraz biorąc pod uwagę bardzo bogaty dorobek prof. Henryka Tuni, w opinii zostały przytoczone tylko wybrane najbardziej istotne fakty dokumentujące wkład Profesora w rozwój dziedziny.

Jedną z pierwszych prac naukowych w kraju związanych z energoelektroniką była opublikowana w 1960 roku rozprawa doktorska mgr inż. Henryka Tuni pt.: *„Analiza i synteza napędu z silnikiem prądu stałego o tyratronowym sterowaniu”*. Od tego momentu zastosowanie układów przekształtnikowych oraz podzespołów ich sterowania w napędzie elektrycznym staje się pasją prof. Henryka Tuni. Profesor gromadzi wokół tej tematyki zespół pracowników, który w krótkim czasie zyskuje uznanie w kraju, jako wiodąca szkoła energoelektroniki. Osiągnięcia tej szkoły są również postrzegane za granicą, pod kierunkiem

Profesora zespół nawiązuje kontakty naukowe z ośrodkami zagranicznymi. Istotną cechą szkoły naukowej jest weryfikacja eksperymentalna wszystkich poczynań badawczych. Powstają budowane we własnym zakresie stanowiska badawcze, a w wyniku realizowanych tak zwanych „praktycznych” prac magisterskich wzbogaca się dydaktyczna baza laboratoryjna dla studentów. Jawnym dowodem oddziaływania tej szkoły naukowej na środowisko akademickie w kraju jest fakt, że do dzisiaj w większości ośrodków energoelektronika jest zasadniczo powiązana z napędem elektrycznym, chociaż nie jest do jedyny obszar jej zastosowań.

W roku 1969 Wydawnictwa Naukowo-Techniczne wydają pierwszą książkę prof. H. Tuni we współautorstwie z prof. B. Winiarskim pt.: *„Układy elektroniczne w automatyce napędowej”*. Książka ta, jak i szereg kolejnych staje się podstawowym źródłem wiedzy z dziedziny energoelektroniki, przy całkowicie ograniczonym wówczas dostępie do literatury światowej. W książce zamieszczone są podstawy teorii przyrządów i obwodów elektronicznych, elementy i układy techniki impulsowej i sterowania programowego oraz analiza, synteza i realizacja układów napędowych prądu stałego o sterowaniu zaworowym. Materiał oparty jest na aktualnej wówczas i bogato cytowanej literaturze światowej.

Poza rozwijaniem szkoły naukowej w Politechnice Warszawskiej prof. Henryka Tunia współpracuje z innymi ośrodkami akademickimi w kraju. Dla przykładu: bierze udział w organizacji i realizacji zaocznych studiów doktoranckich Wydziału Elektrycznego Politechniki Warszawskiej w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Białymstoku, których celem jest wypromowanie kadry naukowej spośród pracowników WSI.

Kolejnym istotnym krokiem w rozwoju energoelektroniki jest przygotowanie i utworzenie z inicjatywy prof. Henryka Tuni, wówczas Dziekana Wydziału Elektrycznego Politechniki Warszawskiej (lata siedemdziesiąte), po raz pierwszy w kraju specjalności *Energoelektronika*. Program tej specjalności i jego kolejne modyfikacje stają się wzorem i bazą do tworzenia programów w innych krajowych ośrodkach akademickich.

Kluczowym dziełem w dziedzinie energoelektroniki staje się książka autorstwa Henryka Tunia i Bolesława Winiarskiego *„Podstawy energoelektroniki”* wydana przez WNT w latach 1975, 1980, 1987. W oparciu o ten podręcznik kształcone są kolejne pokolenia studentów we wszystkich ośrodkach akademickich (technicznych) w Polsce.

W roku 1978 PWN wydaje pierwszą książkę „warszawskiej” szkoły naukowej autorstwa profesorów H. Tunia i M. P. Kaźmierkowskiego pt.: *„Podstawy automatyki napędu elektrycznego”*. Jest to cenny podręcznik prezentujący sposoby regulacji oraz metody syntezy układów napędowych z silnikami prądu stałego i przemiennego zasilanymi z układów

przekształtnikowych. W wykazie literatury, na której książka bazuje, poza istotnymi pozycjami światowymi, znajduje się wiele pozycji prezentujących osiągnięcia szkoły naukowej z Instytutu Sterowania i Elektroniki Przemysłowej Politechniki Warszawskiej. Książka ta stała się źródłem i inspiracją do rozwiązywania problemów naukowych podejmowanych w wielu rozprawach doktorskich w całym kraju.

Kolejna książka „warszawskiej” szkoły energoelektroniki, autorów: Henryk Tunia, Andrzej Smirnow, Mieczysław Nowak, Roman Barlik „Układy *energoelektroniczne – obliczenia modelowanie i projektowanie*” ukazuje się w roku 1982 w WNT. Książka ta wypełnia istniejącą lukę w zakresie praktyki inżynierskiej związanej z projektowaniem układów przekształtnikowych.

Intensywnie uzupełniany i wzbogacany dorobek naukowy skutkuje wydaniem kolejnych istotnych dla nauki książek autorów H. Tunia i M. P. Kaźmierowskiego. Są to: „*Automatyka napędu przekształtnikowego*” wydana przez PWN w 1987 roku oraz „*Automatic Control of Converter – feed Drives*” wydawnictwa ELSEVIER w 1994 roku.

Ciągły rozwój przyrządów półprzewodnikowych powodujący wprowadzenie na rynek ogólnoswiatowy tranzystorów mocy, umożliwiał realizację coraz to nowych rozwiązań układowych przekształtników a rozwój układów mikroprocesorowych umożliwił rozwijanie nowych metod sterowania. Książki prof. Henryka Tunia z czasem się dezaktualizują. Powstają więc nowe dostosowane do aktualnych możliwości technologicznych, w tym opracowane przy współautorstwie z prof. B. Winiarskim „*Energoelektronika*”, WNT 1994 oraz kolejna książka „warszawskiej” szkoły naukowej, profesorów H. Tunia i R. Barlika pt.: „*Teoria przekształtników*” – Oficyna Wydawnicza PW, 2003.

W bogatym dorobku publikacyjnym profesora Henryka Tunia znajdują się także książki naukowe opublikowane przez Wydawnictwa Politechniki Białostockiej. Są to: „*Przemienniki częstotliwości*”, współautor prof. T. Citko) oraz „*Układy rezonansowe w energoelektronice*” (współautor prof. T. Citko i prof. B. Winiarski).

Ten, z obiektywnych względów ograniczony, wykaz wybranych pozycji z dorobku prof. Henryka Tunia – łączny dorobek to 21 książek i ponad 60 artykułów naukowych – uzmysławia unikalny w skali światowej wkład jednego autora prof. Henryka Tunia w rozwój elektrotechniki, a szczególnie specjalności: energoelektronika oraz automatyka napędu elektrycznego w Polsce.

W swojej karierze dydaktycznej prof. Henryk Tunia, oprócz ponad czterdziestoletniej pracy nauczyciela akademickiego w Politechnice Warszawskiej i w innych Uczelniach

w kraju, prowadził wykłady oraz był promotorem szeregu prac dyplomowych w Facultad de Ingenieria en Salamanca w Meksyku.

Bardzo cenną inicjatywą integrującą akademickie środowisko krajowe było powołanie przez Profesora cyklicznych konferencji ENiD (Energoelektronika w Nauce i Dydaktyce). Konferencje odbywają się w kolejnych ośrodkach akademickich, dając możliwość promocji osiągnięć każdego z ośrodków, ale i tworząc forum do dyskusji na temat aktualnych prac naukowych i kierunków ich rozwoju, a także programów i form działalności dydaktycznej. Pierwsza konferencja odbyła się w Politechnice Białostockiej w roku 1996 a kolejna już dziesiąta w Politechnice Wrocławskiej w roku 2006.

Profesor Henryk Tunia jest także Honorowym Przewodniczącym cyklicznej konferencji SENE (Sterowanie w Energoelektronice i Napędzie Elektrycznym) organizowanej w Politechnice Łódzkiej pod patronatem Komitetu Elektrotechniki PAN. W roku 1994 był Honorowym Prezydentem prestiżowej międzynarodowej konferencji PEMC (Power electronic and motion controll) zorganizowanej w Politechnice Warszawskiej, która zgromadziła wiele światowych autorytetów naukowych z dziedziny. Profesor Henryk Tunia był wielokrotnie członkiem Komitetów Naukowych krajowych i zagranicznych konferencji naukowych. Od roku 1975 jest wybieranym członkiem Komitetu Elektrotechniki PAN, a także – od roku 1994 – członkiem Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów Naukowych.

Bardzo imponujący jest dorobek prof. Henryka Tunia w zakresie kształcenia i promocji kadr naukowych. Jest On promotorem 50-ciu rozprawa doktorskich, był recenzentem powoływanym przez Rady Naukowe różnych ośrodków krajowych w sprawie 17-stu oraz przez CKK w sprawie 20 rozpraw habilitacyjnych. W ten sposób znacznie przyczynił się do rozwoju i awansu wielu jednostek naukowych w kraju, w których wypromowani doktorzy i doktorzy habilitowani znaleźli zatrudnienie.

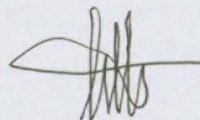
Spośród doktorantów Profesora ponad dwudziestu jest obecnie samodzielnymi pracownikami nauki, w tym wielu z tytułem profesora. Wśród doktorów wypromowanych przez prof. Henryka Tunię, ośmiu to pracownicy Politechniki Białostockiej, a wśród recenzji prac naukowych opracowanych przez Profesora, są recenzje przynajmniej sześciu rozpraw doktorskich i dwóch rozpraw habilitacyjnych pracowników Politechniki Białostockiej. Wielu wychowanków profesora Henryka Tunia, pełniących odpowiedzialne funkcje kierownicze bądź będących założycielami firm prywatnych, jak APS, energia czy Medcom przyczyniło się do zastosowań energoelektroniki w praktyce przemysłowej.

Osobiście prof. Henryk Tunia współpracował z takimi ośrodkami badawczymi jak: Instytut Elektrotechniki w Międzyzlesiu, gdzie w latach 1993 – 1999 był Przewodniczącym Rady

Naukowej, Instytut Medycyny Lotniczej i ośrodkami przemysłowymi – Huta „Bobrek”, Zakłady Metalowe „Porba”, „Stilon”, przedsiębiorstwo PRODLEW. W ramach tej współpracy opracował i opatentował jako Autor i współautor 35 twórczych wynalazków. Skróć produkowanych w kraju układów napędowych TUN częściej był kojarzony z nazwiskiem Profesora niż z pełną nazwą „tyrystorowy układ napędowy”.

Profesor dr inż. Henryk Tunia jest tytanem pracy i wzorem pracowitości. Jednocześnie jest człowiekiem życzliwym, chętnie poświęcającym czas innym. Jest prawdziwym Mistrzem i Nauczycielem. To Wielka Osobowość o ogromnej wiedzy i wielkim sercu.

Nadanie tytułu **doktora honoris causa Uniwersytetu Zielonogórskiego profesorowi dr inż. Henrykowi Tuni** nobilituje obydwie strony – Honorowanego i Przyznających Honor. W pełni popieram opiniowany wniosek i gratuluję Radzie Wydziału Elektrotechniki Informatyki i Telekomunikacji Uniwersytetu Zielonogórskiego tak mądrej i trafnej decyzji.

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a horizontal line extending to the right.